

Słowo wstępne

Tematem niniejszej książki jest próba odpowiedzenia na pytanie, czy funkcjonujący w Polsce model walki z praniem pieniędzy, w kontekście istniejących narzędzi i rozwiązań prawnych oraz praktyki ich stosowania, pozwala na zapewnienie zadowalającego poziomu jego skuteczności. Przez skuteczność rozumiem wysoką wykrywalność czynu zabronionego (w stosunku do szacowanej skali kryminalizowanego zjawiska), zgromadzenie dowodów potwierdzających znamiona przestępstwa na potrzeby postępowania sądowego oraz sporządzenie poprawnego merytorycznie i formalnie aktu oskarżenia.

W ramach publikacji staram się spojrzeć na rozwiązania stosowane w innych krajach oraz dotychczasowy dorobek organizacji i podmiotów o charakterze ponadnarodowym, które mają za zadanie walkę z praniem pieniędzy.

Stawiam przy tym tezę, że istniejący w Polsce model ścigania prania pieniędzy można usprawnić. Przyjmuję również założenie, że wzmocnienie modelu ścigania prania pieniędzy powinno odbyć się równoległe na dwóch płaszczyznach, a mianowicie:

- na płaszczyźnie regulacyjnej, poprzez:
 - ujednoczenie interpretacji i stosowania istniejących przepisów oraz
 - rozważenie wprowadzenia nowych narzędzi prawnych, stosowanych już w innych krajach oraz w Polsce w odniesieniu do paserstwa, a także
- na płaszczyźnie taktyczno-operacyjnej, tj. optymalizacji modelu współpracy i działania wszystkich uczestników procesu, a mianowicie instytucji obowiązanych, GIIF, jednostek prokuratury oraz Policji i innych instytucji współpracujących w rozumieniu Ustawy PPP.

Publikacja została podzielona na trzy części, przy czym Część I ma za zadanie przybliżenie przyjętych założeń oraz pytań badawczych, a także zaprezentowanie metodyki pracy badawczej. Część I przybliży też przyjęte w pracy ograniczenia, w szczególności fakt zawężenia przedmiotu rozważań do formy podstawowej prania pieniędzy określonej w art. 299 § 1 k.k.

Kolejne dwie części stanowią natomiast krytyczne spojrzenie na prawny i taktyczny aspekt ścigania prania pieniędzy w Polsce.

Część II ma za zadanie realizację trzech celów. Po pierwsze pokazanie ewolucji treści przepisów kryminalizujących pranie pieniędzy w Polsce, na tle regulacji międzynarodowych oraz regulacji wewnętrznych wybranych krajów trzecich. Po drugie dokonanie analizy w zakresie interpretacji i wykładni znamion prania pieniędzy z art. 299 § 1 k.k., na tle wykładni przepisów kryminalizujących paserstwo. Po trzecie zaś zaproponowanie jednolitej wykładni znamion przestępstwa prania pieniędzy, a także racjonalizacji treści jego znamion.

Część III zawiera natomiast propozycję optymalizacji taktyki ścigania prania pieniędzy. Model 3S, bo tak nazywam proponowane rozwiązanie, stanowi propozycję holistycznego spojrzenia na proces detekcji i ścigania prania pieniędzy. Omawiany model zawiera w szczególności propozycję kompleksowego podejścia do gromadzenia dowodów oraz zabezpieczenia mienia na potrzeby postępowania przygotowawczego, a następnie sądowego w sprawach o pranie pieniędzy. Model 3S stanowił przedmiot konsultacji z przedstawicielami Prokuratury Generalnej, Komendy Głównej Policji, Departamentu Informacji Finansowej oraz przedstawicielami banków.

Mam nadzieję, że proponowane rozwiązania, zarówno w aspekcie prawnym, jak i taktycznym, znajdą w przyszłości zastosowanie w praktyce ścigania prania pieniędzy w Polsce. A co najmniej przyczynią się do podjęcia konstruktywnej dyskusji na temat obecnej i przyszłej praktyki w zakresie detekcji i ścigania tego groźnego przestępstwa.

Oczywiście nie udało mi się przeprowadzić badań i wyciągnąć wielu ciekawych wniosków bez wsparcia merytorycznego po stronie Prokuratury Generalnej, KG Policji oraz Departamentu Informacji Finansowej. Bez ich pomocy i rady przeprowadzenie przeze mnie badań nie byłoby możliwe.

Warszawa, 7 stycznia 2016 r.